

Religieus humanisme en presentie

Docent: drs. B (Brecht) Molenaar (in samenwerking met de Stichting Presentie)

We onderzoeken welke inhoud er kan worden gegeven aan religieus humanisme en wat dat kan betekenen voor het eigen leven en werk. Al gaat humanisme uit van een open perspectief, de constante in de humanistische traditie wordt gevormd door de intentie een bijdrage te leveren aan menselijke waardigheid. Studenten leren hoe de presentiebenadering bedoeld is om te helpen daar daadwerkelijk gestalte aan te geven in het eigen werk. Voor ogen staan hoogwaardige zorgpraktijken, waarbij ‘zorg geven’ breed wordt opgevat. Niet alleen geestelijk verzorgers en voorgangers kunnen werken volgens de presentiebenadering, dat wil zeggen: relationeel werken, maar allerlei professionals die met en voor mensen willen werken. Het kan evengoed gaan over professionals die buiten de sector zorg en welzijn werken (bijvoorbeeld in het onderwijs of de politie), als over vrijwilligers en pleeg- of mantelzorgers.

Oriëntatiejaar (jaar 1)

2 dagdelen, 2 studiepunten

Inhoud van de colleges

Inleiding in religieus humanisme:

- een begripsverheldering van ‘religieus humanisme’,
- reflecteren over de eigen verhouding daartoe.

Religieus humanisme en de presentiebenadering:

- een begripsverheldering van de presentiebenadering,
- de betekenis van deze benadering voor zorggevers, in het bijzonder voor geestelijk verzorgers, voorgangers en vrijwilligers.

Toetsing

De student bestudeert de collegestof en de opgegeven literatuur en maakt het door de docent verstrekte take home-tentamen.

Literatuur

Verplicht:

- delen uit de reader
- A. van Heijst, ‘Ontferming voor dummies’. Zorgverhoudingen in een religieus verleden en een pluriform heden’. *Rede*, uitgesproken bij de openbare aanvaarding van het ambt van hoogleraar Zorg, Cultuur en Caritas aan de Tilburg Universiteit op 1-7-2011. Gratis download beschikbaar op: http://zorgethiek.nu/wp-content/uploads/110507_van-heijst_binnenwerk1.pdf.
- W. Kuijman, *Een mantel met sterren. Religieus humanisme in het Humanistisch Verbond*. Humanistisch erfgoed nr. 3. Utrecht: Het Humanistisch Archief, 2001. Gratis download beschikbaar op <http://www.uvh.nl/hhc/over-hhc/webwinkel-reeks-humanistisch-erfgoed/deel-3-een-mantel-met-sterren-religieus-humanisme-in-het-humanistisch-verbond>.
- *De praktisch wijze professional. Zeven artikelen*. In 2016 besteedde *Zorg&Welzijn* aandacht aan ‘praktische wijsheid’ van professionals in een inleidend artikel (van Andries Baart), vier portretten waarin de werkwijze van praktisch wijze professionals wordt beschreven (door Anne Oude Egberink, met kort commentaar van Andries Baart) en een slotbeschouwing (van Andries Baart). De hele reeks is (met een extra bijdrage van Andries Baart en een concreet handvat voor verstandigheid) bij de docent te verkrijgen (voor 5 euro, de docent inventariseert de eerste les wie dat wil)

of gratis te downloaden op: <http://www.presentie.nl/publicaties/item/551-de-praktisch-wijze-professional>.

Aanbevolen:

L. ten Kate, *De vreemde vrijheid. Nieuwe betekenissen van vrijzinnigheid en humanisme in de 21ste eeuw*, Amsterdam, 2016.

Jaar 2

2 dagdelen, 2 studiepunten

Inhoud van de colleges

Te werk gaan volgens de presentiebenadering:

- een begripsverheldering van de presentiebenadering,
- de betekenis van deze benadering voor geestelijk verzorgers, voorgangers en zorggevers in een ruime zin,
- relationeel werken.

Te werk gaan volgens de presentiebenadering, vervolg:

- open waarnemen, aandachtig zijn en onbevangen tot betekenis komen,
- erbij blijven,
- terughoudend zijn,
- professionele (on)macht en presente professionaliteit,
- kwaliteitsbewustzijn.

Toetsing

De student bestudeert de collegestof en de opgegeven literatuur en maakt het door de docent verstrekte take home-tentamen.

Literatuur

Verplicht:

- (delen uit) de reader
- A. Baart, *Aandacht. Etudes in presentie*, 2^e druk, Den Haag, 2011.
- *Beroepsstandaard geestelijk verzorger 2015*, uitgegeven door de VGVZ en gratis te downloaden op <https://vgvz.nl/over-de-vgvz/beroepsstandaard-gv-2015/>.

Aanbevolen:

- A. Baart, *Een theorie van de presentie*, 3^e, vermeerderde druk, Utrecht, 2004. Uit deel IV A, hoofdstuk 5, paragraaf 1.2 – 1.2.4, paragraaf 2.1 – 3.5 (pp. 649 – 719). Hiervan staan al delen in de reader. Tevens een gedeelte uit 'Kenmerken van de presentiebeoefening' (pp. 730-771). Hiervan staat een klein gedeelte in de reader voor het vak 'Religieus humanisme en presentie' (en het hele gedeelte staat in de reader voor het vak 'Ethiek, zorgethiek en presentie' dat vanaf jaar 2 gegeven wordt).